

Kumõki / Kumyk / Къумукъ тил Qumuq til

latinisatsioon / romanization: KNAB 1995

1 А а	a	11 З з	z	21 Оь оь	ö	31 Ч ч	č
2 Б б	b	12 И и	i	22 П п	p	32 Ш ш	š
3 В в	w	13 Ё ё	j	23 Р р	r	33 Щ щ*	šč
4 Г г	g	14 К к	k	24 С с	s	34 Ъ ъ	"
5 Гъ гъ	ğ	15 Къ къ	q	25 Т т	t	35 Ы ы	y
6 Гь гь	h	16 Л л	l	26 У у	u	36 Ь ь	'
7 Д д	d	17 М м	m	27 Уь уь	ü	37 Э э	è, e ^A
8 Е е	e, je ^A	18 Н н	n	28 Ф ф	f	38 Ю ю	ü, ju ^A
9 Ё ё	ö, jo ^A	19 Нг нг	ŋ	29 Х х	x	39 Я я	ja
10 Ж ж	ž	20 О о	o	30 Ц ц*	c		

^A Vokaali, й, eraldava ъ ja ь järel, samuti sõna alguses.

* Ei esine kumõki omasõnades.

^A After a vowel, й, separating ъ and ь, also word-initially.

* Does not occur in genuine Kumyk words.

Hääldus

c [tʃ], č [tʃ̣], ğ [ɣ], jo [jo]/[jø], ju [ju]/[jy], ŋ [ŋ], ö [ø], š [ʃ], ü [y], w [w]/[v]^A, x [x], y [i], ž [dʒ]/[ʒ]^A, " [ʔ]^B.

^A Vene laensõnades.

^B Araabia laensõnades.

Rõhk on tavaliselt viimasel silbil.

^A In Russian loanwords.

^B In Arabic loanwords.

The stress lies mainly on the last syllable.

Märkused

1. Täheühendid оь, уь on kasutusel üksnes sõna või silbi alguses, kaashääliku järel on seeasemel ё, ю. Täht ё märgib vähemalt kolme häälikut: 1) [jo] (silbi alguses, samuti vene laensõnades), nt ёл jol, лётчик ljočik; 2) [jø] (eesvokaalsetes sõnades), nt ёрме jorme [jøɾme]; 3) [ø] (konsonandi järel kumõki sõnades), nt сёз söz. Niisamuti on mitmemõtteline täht ю: 1) [ju], nt юрт jur; 2) [jy], nt юз juz [jyz]; 3) [y], nt Жюнгютей Žüŋütej. Silbialgulist ё-d ja ю-d eraldatakse vahel ъ-ga, nt атъёкъ at"joq.

Notes

1. The combinations оь, уь are used only word- or syllable-initially, after consonants ё, ю are used. The character ё stands for at least three sounds: 1) [jo] (syllable-initially, also in Russian loanwords), e.g. ёл jol, лётчик ljočik; 2) [jø] (in words with front vowels), e.g. ёрме jorme [jøɾme]; 3) [ø] (after a consonant in Kumyk words), e.g. сёз söz. In the same way the character ю is polysemic: 1) [ju], e.g. юрт jur; 2) [jy], e.g. юз juz [jyz]; 3) [y], e.g. Жюнгютей Žüŋütej. Syllable-initial ё and ю is sometimes separated by ъ, e.g. атъёкъ at"joq.

Ladina tähestik 1928–1938 [Бамматов 1972]

A a	H h
B b	I i
C c = č	J j
Ç ç = ž [d̥ʒ]	K k
D d	L l
E e	M m
F f	N n
G g	Ń ń = ŋ
O o = ğ	O o

Araabia tähestik kuni 1928 [Бамматов 1972]

ا	= a	ذ	= [z] ^A
ب	= b	ر	= r
پ	= p	ز	= z
ت	= t	ژ	= ž [ʒ]
ث	= [s] ^A	س	= s
ج	= ž [d̥ʒ]	ش	= š
چ	= č	ص	= [s] ^A
ح	= [h] ^A	ض	= [z] ^A
خ	= x	ط	= [t] ^A
د	= d	ظ	= [z] ^A

^A Araabia laensõnades; kaotati tähestikust 1921.

^B Lisati tähestikku 1921.

^C Sõna lõpus, mujal seeasemel دڭ.

Enne 1921. a reformi kasutati vokaalide näitamiseks sageli araabia vokaalimärke.

Allikad

3. 3. Бамматов. К вопросу о письменности кумыков. — *Вопросы совершенствования алфавитов тюркских языков СССР*. Москва, "Наука" 1972, с. 108–117.
3. Бамматов. Орфография кумыкского языка. — *Орфографии тюркских литературных языков СССР*. Москва, "Наука" 1973, с. 160–169.

Roman alphabet 1928–1938 [Бамматов 1972]

Ө ө = ö	X x
P p	Y y
Q q	Z z
R r	Ž ž = ž [ʒ]
S s	Ь ь = y
Ş ş = š	Š š = c
T t	' = " [ʔ]
U u	
V v = w	

Arabic alphabet until 1928 [Бамматов 1972]

ع	= [ʔ] ^A	ه	= h, e
غ	= ğ	و	= w, u
خ	= ŋ ^C	و	= o ^B
ف	= f	ق	= ü ^B
ق	= q	ق	= ö ^B
ك	= k	ق	= w [v] ^B
گ	= g ^B	ى	= j, i, y
ل	= l	ء	= ' [ʔ]
م	= m		
ن	= n		

^A In Arabic loanwords; abolished in 1921.

^B Added in 1921.

^C Word-finally only, in other positions دڭ.

Before the reform of 1921 Arabic vowel diacritics were often used to denote vowels.

Sources

3. 3. Бамматов. К вопросу о письменности кумыков. — *Вопросы совершенствования алфавитов тюркских языков СССР*. Москва, "Наука" 1972, с. 108–117.
3. Бамматов. Орфография кумыкского языка. — *Орфографии тюркских литературных языков СССР*. Москва, "Наука" 1973, с. 160–169.